

Posudek oponenta diplomové práce

Jméno diplomanta: Jaroslav Šejko

Téma a rozsah práce: Lichva a neúměrné zkrácení v obchodněprávních vztazích, 56 s. (dle údaje o počtu znaků)

1. Aktuálnost (novost) tématu: Téma bylo předmětem značné pozornosti již od přijetí nového občanského zákoníku a je tedy již dosti rozsáhle zpracované. I s ohledem na probíhající judikatorní vývoj je však lze považovat za stále aktuální.

2. Náročnost tématu na:

- teoretické znalosti,
- vstupní údaje a jejich zpracování,
- použité metody.

S ohledem na dobré literární pokrytí tématu je lze považovat za spíše méně náročné.

3. Kritéria hodnocení práce:

- splnění cíle práce

Diplomant si stanovil cíl zjistit, zda lze "možné dopady ustanovení § 1797 OZ zmírnit prostřednictvím funkčních ekvivalentů lichvy a neúměrného zkrácení", a případně identifikovat vývoj řešení těchto otázek v naší judikatorní praxi. Tento cíl lze považovat za splněný, jedním dechem ale nutno dodat, že v rámci vymezeného tématu nejde o cíl příliš ambiciózní.

- samostatnost při zpracování tématu,

Práce nevzbuzuje pochyby o samostatnosti jejího zpracování.

- logická stavba práce,

Autor se snažil postupovat od obecnějšího ke zvláštnímu – nejprve uvést téma zasazením do obecného kontextu smluvní svobody a ochrany slabšího, poté představit instituty lichvy a neúměrného zkrácení a pak zkoumat jejich možnou funkční náhradu v mezipodnikatelských vztazích. Tomuto záměru nelze nic vytknout, jeho praktické provedení ovšem není ideální: analýza je velmi povrchní a autor se rozbíhá k otázkám, které souvisejí s tématem jen velmi okrajově, pokud vůbec (např. téma adhezních smluv nebo spotřebitelské ochrany). V jádru práce, kterým jsou kapitoly 4 a násl., nejsou výsledky předchozích kapitol prakticky nijak využity.

- práce s literaturou (využití cizojazyčné literatury) včetně citací,

Autor až na výjimky pracuje jen se soudobou domácí literaturou, přičemž ani tu neprozkoumal zdaleka úplně, zejména pokud jde o literaturu časopiseckou. Traktovaná témata jsou přitom předmětem bohatého zpracování doma i v zahraničí a bylo předmětem pozornosti i v dobách první republiky, takže i v rámci českojazyčné literatury by bylo lze jít mnohem dál.

- hloubka provedené analýzy (ve vztahu k tématu),

Jak řečeno, provedenou analýzu považuji za značně povrchní. Co hůř, autor se nevyhnul ani tvrzením, jež lze označit dokonce za chybná. V úvodní partii vůbec nevystihl napětí mezi principem smluvní volnosti a ochrany slabšího (naopak dokonce např. zásadu pacta sunt servanda označuje za "ideové východisko zásady ochrany slabší strany"). V rámci tématu ochrany podnikatele sice dospívá ke správnému závěru, že i podnikatel může takovou ochranu potřebovat, vůbec se ale nezamýšlí nad důvody, pro které mu byla a částečně stále je upírána. Na stranách 18 a 19 pak velmi nejasně spekuluje nad možným širším pojetím spotřebitele, jež prý nejprve "lzde dovést" (ačkoliv české právo zcela jasně stojí na opačném názoru), o dvě věty dále ale již je takové

pojetí "příliš široké". K dovršení všeho pak bez jakéhokoliv komentáře dodává, že "právnícká osoba nikdy v postavení spotřebitele být nemůže", což je sice v našem právu také pravda, ale je to mnohem diskusnější, než v případě podnikatelů jednajících mimo svou odbornost. Vyloženou chybou je tvrzení na straně 23, že "typickými příklady neúměrného zkrácení jsou například ujednání, která vylučují odpovědnost silnější strany..." Nesouhlasím ani s tvrzením na str. 26, že u neúměrného zkrácení jsou "na slabší stranu kladeny relativně přísné nároky ve vztahu k jeho informovanosti o hodnotě plnění": pokud by tomu tak bylo, neměl by institut prakticky žádný význam. Jistou nejasnost v základních dotčených otázkách ukazuje autorův podiv nad tím, že se zkrácená strana nemůže domáhat dorovnání zkrácení (str. 27). Též údajný judikaturní posun od pravidel poctivého obchodního styku k pravidlům dobrých mravů v mezipodnikatelských vztazích (str. 36) ve skutečnosti žádným posunem není: jde jen o změnu terminologie mezi obchodním a novým občanským zákoníkem, obsah je stále stejný. Popis úpravy adhezních smluv je potom zcela mimo téma, když si autor zřejmě neuvědomil, že tuto kontrolu nelze použít na kontrolu poměru hlavních plnění, jež je naopak jediným předmětem pozornosti v případě lichvy a neúměrného zkrácení.

- úprava práce (text, grafy, tabulky),

Úprava práce je standardní.

- jazyková a stylistická úroveň

Jazyková a stylistická úroveň je standardní.

4. Připomínky a otázky k zodpovězení při obhajobě:

V rámci obhajoby necht' se diplomant pokusí vypořádat s alespoň některými připomínkami uvedenými výše.

5. Doporučení / nedoporučení práce k obhajobě.

Práci ještě doporučuji k obhajobě.

6. Navržený klasifikační stupeň:

Předběžně navrhuji hodnotit stupněm "dobře".

V Praze dne 7. 9. 2023

JUDr. Robert Pelikán, Ph.D.

oponent diplomové práce